

ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ЗАВІДОМО НЕВИННИЙ» ЯК ОЗНАКА ПОТЕРПІЛОГО (ст. 372 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ)

С. КРАВЧЕНКО
*заступник голови
Вищого спеціалізованого суду України
з розгляду цивільних і кримінальних справ*

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності є порушенням конституційного принципу, а саме презумпції невинуватості, тому ступінь суспільної небезпеки злочину, передбаченого ст. 372 Кримінального кодексу України (далі — КК України), є очевидною.

У доктрині кримінального права України питанню злочинів проти правосуддя присвячені праці таких учених: П. Андрушка [1, 13–23; 2, 5–15; 3, 86–120; 4, 176–242; 5, 49–113], М. Бажанова [6], В. Борисова [7], В. Кузнецова та М. Сийплові [8], О. Заліска [9], Н. Квасневської [10], О. Лемешка та О. Овчаренко [11, 33–38], Р. Мельника [12, 230–235], В. Навроцького [13], В. Тютюгіна [7; 14, 99–110; 15], Є. Фесенка [16], М. Хавронюка [17, 6–13]. Водночас у зв'язку з прийняттям у 2012 р. Верховною Радою України Кримінального процесуального кодексу України (далі — КПК України) зміст окремих положень закону про кримінальну відповідальність, зокрема щодо злочинів проти правосуддя, потребу-

ють нових підходів до вирішення проблемних питань.

Відповідно до ст. 62 Конституції України особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню доти, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду. При цьому Основний Закон України визначає, що ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину, а обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Зауважимо, що у рішенні Конституційного Суду України від 20 жовтня 2011 р. № 12-рп/2011 надано офіційне тлумачення ч. 3 ст. 62 Конституції України, згідно з яким обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом.

Сформульовані в цій статті положення є загальним формулюванням, що ґрунтується на принципі презумпції невинуватості особи, закріпленому у міжнародних нормативно-правових актах. Так, Загальною декларацією

прав людини, зокрема ч. 1 ст. 11, встановлено, що кожна людина, обвинувачена у вчиненні злочину, має право вважатися невинною доти, доки її винність не буде встановлена в законному порядку шляхом прилюдного судового розгляду, при якому їй забезпечують усі можливості для захисту. Пунктом 2 ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод закріплено, що кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку. А у п. 2 ст. 14 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права зазначено, що кожен обвинувачений у кримінальному злочині має право вважатися невинним доти, доки винність його не буде доведена відповідно до закону.

Завданнями кримінального провадження згідно зі ст. 2 КПК України є захист особи, суспільства та держави від кримінальних правопорушень, охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування і судового розгляду, аби кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини, жоден невинуватий не був обвинувачений або засуджений, жодна особа не була піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Зауважимо, що цей конституційний принцип знайшов своє відображення (закріплення) й у інших нормативно-правових актах України, у тому числі КПК України і КК України. Так, ст. 7 КПК України встановлено, що зміст та форма кримінального прова-

дження повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження, до яких, зокрема, належить і презумпція невинуватості та забезпечення доведеності вини (п. 10 ч. 1 ст. 7). Відповідно до ч. 1 ст. 17 КПК України особа вважається невинуватою у вчиненні кримінального правопорушення і не може бути піддана кримінальному покаранню доти, доки її вину не буде доведено у порядку, передбаченому цим Кодексом, і встановлено обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили. При цьому ч. 2 зазначеної статті встановлено, що ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи поза розумним сумнівом, а згідно з ч. 4 ст. 17 КПК України усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на користь такої особи. Частиною 5 цієї статті передбачено, що поведження з особою, вина якої у вчиненні кримінального правопорушення не встановлена обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили, має відповідати поведженню з невинуватою особою.

Також у законі про кримінальну відповідальність, зокрема у ч. 2 ст. 2 КК України, зазначено, що особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню доти, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Таким чином, конституційне, кримінальне та кримінальне процесуальне законодавство регламентує захист невинуватих осіб від необґрунтованого і незаконного обвинувачення та засудження завдяки закріпленню в них принципу презумпції невинуватості.

З урахуванням наведеного аргументованою є наявність у КК України норми, якою передбачено захист особи від необґрунтованого процесуального примусу і яка є також передумовою виключення засудження невинуватих осіб. Оскільки слідчий та прокурор зобов'язані притягати до кримінальної відповідальності лише осіб, стосовно яких є достатні докази їхньої вини у вчиненні певного злочину, притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності є порушенням конституційного принципу.

Так, ст. 372 КК України передбачено кримінальну відповідальність за притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Зокрема, ч. 1 цієї статті встановлено, що притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності слідчим, прокурором чи іншою уповноваженою на те законом особою карається обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк, а ч. 2 ст. 372 КК України визначено, що за те саме діяння, поєднане з обвинуваченням у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину, а також поєднане зі штучним створенням доказів обвинувачення або іншою фальсифікацією, карається позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років. З аналізу складів злочину, передбачених ст. 372 КК України, вбачається, що потерпілим у ньому виступає завідомо невинна особа. Отже, у тексті статті закону про кримінальну відповідальність законодавець зазначає потерпілого, який є обов'язковою ознакою складу злочину, передбаченого ст. 372 КК України.

Слід зазначити, що в доктрині кримінального права дискусійним є питання щодо поняття «потерпілий». Зазначимо, що ґрунтовне дослідження цього питання здійснено М. Сена-

торовим у монографії «Потерпілий від злочину в кримінальному праві» [18]. Стосовно визнання потерпілого (фізичної особи) предметом злочину існують різні підходи. Одні вчені вважають, що людина не може бути предметом злочину, а інші — людина може визнаватися предметом злочину. Зокрема, на думку М. Беляєва, предметом посягання може бути не лише предмет суспільних відносин, а й будь-який інший елемент об'єкта злочину, на який вплинув злочинець [19, 303]. Однак у літературі з кримінального права про потерпілого зазначають здебільшого у розділі про предмет злочину, без аргументації віднесення людини до предмета злочину. Не вдаючись до детального аналізу цього питання, яке, на наше переконання, може бути предметом самостійного дослідження, зазначимо, що ми підтримуємо підхід, згідно з яким людина може визнаватися предметом злочину. Тобто потерпілий є обов'язковою ознакою в аналізованому складі злочину. Також зауважимо, що поняття потерпілого в кримінально-правовому значенні істотно відрізняється від його кримінального процесуального поняття як за змістом, так і за обсягом.

Аналіз законодавства України про кримінальну відповідальність дозволяє зробити висновок, що в його положеннях вживаються поняття «невинність» і «невинуватість». Слід зазначити, що в Конституції України використовуються терміни «вина» (частини 1, 3 ст. 62), «невинуватість» (ч. 2 ст. 62) та «невинувата» (ч. 1 ст. 62). Нормативне визначення поняття «вина» дається у ст. 23 КК України. Разом із тим, оскільки зміст термінопонять «невинність» і «невинуватість» у чинному законодавстві, у тому числі у КК України та у КПК України, не розкривається, то у зв'язку з цим

у доктрині кримінального права існують різні підходи до ознак завідомо невинної особи (завідомої невинуватості) як потерпілого від злочину, передбаченого ст. 372 КК України.

Так, В. Тютюгін зазначає, що потерпілим від злочину за ст. 372 КК України є особа, невинувата у вчиненні того злочину, який їй інкримінується. При цьому це може бути як особа, що взагалі не вчинила жодний злочин, так і та, що вчинила інший злочин, ніж той, за який її притягують до кримінальної відповідальності [4, 884]. В. Навроцький виокремлює об'єктивні та суб'єктивні ознаки завідомо невинної особи. За об'єктивною ознакою завідомо невинним є громадянин, котрий взагалі не вчиняв будь-якого злочину, або ж не вчиняв злочину, який йому інкримінується, або не підлягає кримінальній відповідальності у зв'язку з наявністю інших обставин, що виключають провадження у кримінальній справі, а за суб'єктивною — «завідомість» означає, що факт невинності особи, наявності обставин, які виключають провадження у справі, точно, достеменно відомий особі, котра вчиняє аналізований злочин [20, 539].

П. Андрушко обґрунтовано зазначає, що підставою для кримінального провадження за притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності має бути встановлення факту безпідставності притягнення особи до кримінальної відповідальності — невинності особи, притягнутої до кримінальної відповідальності, у вчиненні злочину (кримінального правопорушення), зазначеного у повідомленні про підозру (повідомлення про підозру у злочині, у вчиненні якого її повідомлено). При цьому вчений вказує, що під невинністю особи слід розуміти відсутність в її діях події злочину як підстави кримінальної відпо-

відальності (відсутність підстави кримінальної відповідальності — події злочину) [4, 177].

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови наведено таку дефініцію: «Невинуватий — той, хто не має за собою вини, не зробив злочину, не провинився у чомусь» [21]. Аналогічне визначення надано й поняттю «невинний». Аналіз понять «невинний» та «невинуватий» дає підстави стверджувати, що це різні слова, які позначають одне і те саме поняття, тобто вони є синонімами і мають однакове правове значення (юридичний зміст). Наведене дозволяє зробити висновок про те, що значення термінів «невинний» і «невинуватий» розмежувати не можна.

Щодо поняття «винність» зазначимо, що у кримінальному праві й у кримінальному процесі це поняття має різне правове значення, а отже, такий підхід слід застосовувати й до похідного від нього терміна «невинність» («невинуватість»). Так, у кримінально-правовому значенні поняття «винність» розглядається як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони складу злочину, а у кримінальному процесі — як причетність особи до вчиненого злочину.

На нашу думку, у ст. 372 КК України поняття «невинність» («невинуватість») слід розглядати в кримінальному процесуальному розумінні, зокрема, це висновок про те, що саме ця особа не вчинила злочин (за термінологією кримінального процесуального законодавства — кримінальне правопорушення), тобто відсутня така підстава кримінальної відповідальності, як подія злочину.

Цивільним кодексом України (далі — ЦК України) регламентовано порядок відшкодування шкоди. Зокрема, шкода, завдана фізичній

особі внаслідок її незаконного засудження, незаконного притягнення до кримінальної відповідальності, незаконного застосування запобіжного заходу, незаконного затримання, незаконного накладення адміністративного стягнення у вигляді арешту чи виправних робіт, відшкодовується державою у повному обсязі незалежно від вини посадових і службових осіб органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду (ст. 1176).

Також Законом України від 1 грудня 1994 р. «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду» визначені випадки, умови та порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину, у тому числі й внаслідок незаконного засудження, незаконного повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, незаконного взяття і тримання під вартою, незаконного проведення у процесі кримінального провадження обшуку, виїмки, незаконного накладення арешту на майно, незаконного відсторонення від роботи (посади) та інших процесуальних дій, що обмежують права громадян.

Із системного аналізу положень національного законодавства вбачається, що деякі положення закону України

про кримінальну відповідальність, а саме норми, сформульовані у статтях 372 та 374 КК України, потребують редакційного уточнення для приведення їх у відповідність до положень Конституції України, адже у КК України вживаються поняття «невинуватий» та «невинний».

Також слід зазначити, що для наявності складу злочину «притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності» необхідно встановити: 1) відсутність у діях особи, притягнутої до кримінальної відповідальності, події злочину; 2) усвідомлення слідчим, прокурором того факту, що в діях особи відсутня подія злочину; 3) здійснення повідомлення особі про підозру у вчиненні нею злочину, подія якого в її діях відсутня, на що, зокрема, у своїх публікаціях звертає увагу П. Андрушко [4, 177].

З урахуванням зазначеного, використання у законі про кримінальну відповідальність, зокрема у ст. 372 КК України, терміна «невинний» є невірним, оскільки в Конституції України вживається поняття «невинуватість».

Таким чином, для однотипності вживання термінології в конституційному, кримінальному та кримінальному процесуальному праві України, та керуючись змістом положень ст. 62 Конституції України, у КК України слід використовувати поняття «невинуватий».

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

1. Андрушко П. П. Проблемні питання кваліфікації постановлення суддею (судьями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови // Адвокат. — 2014. — № 4. — С. 13–23.
2. Андрушко П. П. Проблемні питання кваліфікації постановлення суддею (судьями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови // Адвокат. — 2014. — № 5. — С. 5–15.
3. Андрушко П. П. Доктринальне і правозастосовне тлумачення норми, сформульованої у ст. 375 КК України // Юридична Україна. — 2015. — № 7–8. — С. 86–120.
4. Андрушко П. П. Особливості кримінально-правової кваліфікації притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності: теоретичні орієнтири та правозастосовна практика (частина перша) // Юридична Україна. — 2015. — № 10–12. — С. 176–242.
5. Андрушко П. П. Особливості кримінально-правової кваліфікації притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності: теоретичні орієнтири та правозастосовна практика (частина друга) // Юридична Україна. — 2016. — № 1–2. — С. 49–113.

6. *Бажанов М. І.* Злочини проти правосуддя: конспект лекцій. — Х., 1996. — 29 с.
7. *Злочини проти правосуддя* : навч. посіб. / за заг. ред. проф. В. І. Борисова, проф. В. І. Тютюгіна. — Х., 2011. — 155 с.
8. *Кузнецов В. В., Сийплові М. В.* Кримінальна відповідальність за притягнення як обвинуваченого завідомо невинної особи : моногр. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. В. І. Шакуна ; передмова Г. О. Усатого. — Ужгород, 2011.
9. *Заліско О. М.* Правосуддя в Україні як об'єкт кримінально-правової охорони : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08. — К., 2015. — 236 с.
10. *Квасневська Н. Д.* Відповідальність за постановлення суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови в Україні (кримінально-правове та кримінологічне дослідження) : автореф. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.08. — К., 2009. — 20 с.
11. *Лемешко О. М., Овчаренко О. М.* Притягнення суддів до кримінальної відповідальності: окремі проблеми // Вісник Верховного Суду України. — 2010. — № 7. — С. 33–38.
12. *Мельник Р. І.* Відмежування завідомо незаконних затримання, арешту й тримання під вартою від суміжних складів злочинів та дисциплінарного проступку // Вісник Луганської академії внутрішніх справ МВС. — Луганськ, 2005. — Вип. 2. — С. 230–235.
13. *Навроцький В. О.* Злочини проти правосуддя : текст лекції для студ. юрид. ф-ту. — Л., 1997. — 48 с.
14. *Тютюгін В. І., Гродецький Ю. В.* Кримінальна відповідальність за погрозу або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного (коментар до ст. 377 КК України України) // Проблеми законності. — 2010. — Вип. 112. — С. 99–110.
15. *Кримінальний кодекс України.* Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, В. І. Борисова, В. І. Тютюгіна. — 5-те вид., доповн. — Х., 2013. — Т. 2 : Особлива частина / Ю. В. Баулін, В. І. Борисов, В. І. Тютюгін та ін. — 1040 с.
16. *Фесенко Є. В.* Злочини проти правосуддя // Кримінальне право України: Особлива частина : підруч. для студ. юрид. вузів і ф-тів / Г. В. Андусів, П. П. Андрушко, С. Я. Лихова та ін. ; за ред. П. С. Матишевського та ін. — К., 1999. — С. 591–637.
17. *Хавронюк М. І.* Стаття 376 Кримінального кодексу України: здобуток чи прорахунок? // Вісник Верховного Суду України. — 2009. — № 10. — С. 6–13.
18. *Сенаторов М. В.* Потерпілий від злочину в кримінальному праві / за наук. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Академії правових наук України В. І. Борисова. — Х., 2006. — 208 с.
19. *Курс советского уголовного права.* Часть Общая. — Л., 1968. — Т. 1. — 646 с.
20. *Навроцький В. О.* Кримінальне право України. Особлива частина : курс лекцій. — К., 2000. — 771 с.
21. *Невинуватий* [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://sum.in.ua/s/nevynuvatyj>.

REFERENCES

1. Andrushko P. P. Problemni pytannia kvalifikatsii postanovlennia suddeiu (suddiamy) zavidomo nepravosudnoho vyroku, rishennia, ukhvally abo postanovy [Problematic issues of qualification of removal by the judge (judges) obviously miscarriage of justice, decision, definition or resolution], *Advokat*, 2014, no. 4, pp. 13–23.
2. Andrushko P. P. Problemni pytannia kvalifikatsii postanovlennia suddeiu (suddiamy) zavidomo nepravosudnoho vyroku, rishennia, ukhvally abo postanovy [Problematic issues of qualification of removal by the judge (judges) obviously miscarriage of justice, decision, definition or resolution], *Advokat*, 2014, no. 5, pp. 5–15.
3. Andrushko P. P. Doktrynalne i pravozastosovne tлумachennia normy, sformulovanoi u st. 375 KK Ukrainy [Doctrinal and the law-enforcement norm of interpretation formulated in Art. 375 of Criminal Code of Ukraine], *Iurydychna Ukraina*, 2015, no. 7–8, pp. 86–120.
4. Andrushko P. P. Osoblyvosti kryminalno-pravovoi kvalifikatsii prytyahennia zavidomo nevyynnoho do kryminalnoi vidpovidalnosti: teoretychni oriientyry ta pravozastosovna praktyka (chastyna persha) [Features of criminal and legal qualification attraction obviously innocent to a criminal responsibility theoretical reference points and law-enforcement practice (part first)], *Iurydychna Ukraina*, 2015, no. 10–12, pp. 176–242.
5. Andrushko P. P. Osoblyvosti kryminalno-pravovoi kvalifikatsii prytyahennia zavidomo nevyynnoho do kryminalnoi vidpovidalnosti: teoretychni oriientyry ta pravozastosovna praktyka (chastyna druga) [Features of criminal and legal qualification attraction obviously innocent to a criminal responsibility theoretical reference points and law-enforcement practice (part second)], *Iurydychna Ukraina*, 2016, no. 1–2, pp. 49–113.
6. Bazhanov M. I. Zlochyny proty pravosuddia: konspekt lektsii [Crimes against justice: conspect of lectures], Kharkiv, 1996, 29 p.
7. Zlochyny proty pravosuddia [Crimes against justice], Kharkiv, 2011, 155 p.
8. Kuznetsov V. V., Syiploki M. V. Kryminalna vidpovidalnist za prytyahennia iak obvynuvachenooho zavidomo nevyynnoi osoby [Criminal liability for attraction as the accused obviously innocent person], Uzhhorod, 2011.
9. Zalisko O. M. Pravosuddia v Ukraini iak obiekt kryminalno-pravovoi okhorony [Justice in Ukraine as object of criminal legal protection], Kyiv, 2015, 236 p.

10. Kvasnevska N. D. Vidpovidalnist za postanovlennia suddeiu (suddiamy) zavidomo nepravosudnoho vyroku, rishennia, ukhvaly abo postanovy v Ukraini (kryminalno-pravove ta kryminolohichne doslidzhennia) [Responsibility for removal by the judge (judges) obviously a miscarriage of justice, the decision, definition or the resolution in Ukraine (a criminal and legal and criminological research)], Kyiv, 2009, 20 p.
11. Lemeshko O. M., Ovcharenko O. M. Prytiahnennia suddiv do kryminalnoi vidpovidalnosti: okremi problemy [Involvement of judges to a criminal responsibility separate problems], *Visnyk Verkhovnoho Sudu Ukrainy*, 2010, no. 7, pp. 33–38.
12. Melnyk R. I. Vidmezhuвання zavidomo nezakonnnykh zatrymanna, areshitu i trymanna pid vartoiu vid sumizhnykh skladiv zlochyniv ta dystsyplinarnoho prostupku [Illegal arrests Otgranicheny obviously, arrest and detention from adjacent crime components and minor offense], *Visnyk Luhanskoï akademii vnutrishnikh sprav MVS*, Luhansk, 2005, Issue 2, pp. 230–235.
13. Navrotskyi V. O. Zlochyny proty pravosuddia [Crimes against justice: the text of a lecture for students], Lviv, 1997, 48 p.
14. Tiutiuhin V. I., Hrodetskyi Iu. V. Kryminalna vidpovidalnist za pohrozu abo nasylstvo shchodo suddi, narodnoho zasidatelja chy prysiazhnogo (komentar do st. 377 KK Ukrainy Ukrainy) [Criminal liability for threat or violence against the judge, jurymen or juror (the comment to Art. 377 of Criminal Code Ukraine of Ukraine)], *Problemy zakonnosti*, 2010, Issue 112, pp. 99–110.
15. Kryminalnyi kodeks Ukrainy. Naukovo-praktychnyi komentar [Criminal code of Ukraine. Scientific and practical comment], Kharkiv, 2013, vol. 2, 1040 p.
16. Fesenko Ie. V. Zlochyny proty pravosuddia [Crimes against justice], *Kryminalne pravo Ukrainy: Osoblyva chastyna*, Kyiv, 1999, pp. 591–637.
17. Khavroniuk M. I. Stattia 376 Kryminalnoho kodeksu Ukrainy: zdobutok chy prorakhunok? [Article 376 of the Criminal code of Ukraine: achievement or miscalculation?], *Visnyk Verkhovnoho Sudu Ukrainy*, 2009, no. 10, pp. 6–13.
18. Senatorov M. V. Poterpilyi vid zlochynu v kryminalnomu pravi [The victim from a crime in penal law], Kharkiv, 2006, 208 p.
19. Kurs sovetskogo ugolovnoho prava. Chast Obshchaya [Course of the Soviet penal law. Part the General], Leningrad, 1968, vol. 1, 646 p.
20. Navrotskyi V. O. Kryminalne pravo Ukrainy. Osoblyva chastyna: kurs leksii [Penal law of Ukraine. Special part: course of lectures], Kyiv, 2000, 771 p.
21. Nevynuvatyi [Innocent]. Available at: <http://sum.in.ua/s/nevynuvatyi>.

Кравченко С. І. Зміст поняття «завідомо невинний» як ознака потерпілого (ст. 372 Кримінального кодексу України)

анотація. У статті розглядаються деякі проблемні питання кримінальної відповідальності за притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Зокрема, зміст терміно-поняття «завідомо невинний», яке вживається у ст. 372 Кримінального кодексу України як ознака потерпілого.

Ключові слова: кримінальне право, злочини проти правосуддя, потерпілий, завідомо невинний, принцип презумпції невинуватості особи.

Кравченко С. И. Содержание понятия «заведомо невиновен» как признак потерпевшего (ст. 372 Уголовного кодекса Украины)

Аннотация. В статье рассматриваются некоторые проблемные вопросы уголовной ответственности за привлечение заведомо невиновного к уголовной ответственности. В частности, содержание термино-понятия «заведомо невиновный», которое употребляется в ст. 372 Уголовного кодекса Украины как признак потерпевшего.

Ключевые слова: уголовное право, преступления против правосудия, потерпевший, заведомо невиновен, принцип презумпции невиновности лица.

Kravchenko S. The Maintenance of a Concept of the Term «Obviously Innocent» which is Used as the Victim's Sign (Art. 372 of Criminal Code of Ukraine)

Annotation. Theses consider some problem issues of criminal liability for bringing a person known to be innocent to criminal responsibility. In particular, it is researched the contents of notion «known to be innocent» which is used in article 372 of the Criminal Code of Ukraine as a characteristic of injured person. There are proposed changes to description of article 372 of the Criminal Code.

Key words: criminal law, crimes against justice, victim, known to be innocent, the principle of presumption of innocence person.